

1109.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O HEMIKALIJAMA

("Službeni list Crne Gore", br. 051/17 od 03.08.2017)

Proglašavam Zakon o hemikalijama, koji je donijela Skupština Crne Gore 26. saziva, na Četrnaestoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 26. jula 2017. godine.

Broj: 01-757/2

Podgorica, 28. jula 2017. godine

Predsjednik Crne Gore,

Filip Vujanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i člana 91 stav 1 na Ustav Crne Gore Skupština Crne Gore 26. saziva, na Četrnaestoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 26. jula 2017. godine, donijela je

ZAKON

O HEMIKALIJAMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se klasifikacija, označavanje, pakovanje, stavljanje na tržište, izvoz i uvoz hemikalija, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog uticaja hemikalija.

Definicija hemikalija

Član 2

Hemikalija je supstanca u pojedinačnom obliku ili u smješi, ili smješa, dobijena proizvodnim procesom ili u prirodnom stanju.

Smješa je mješavina ili rastvor dvije ili više supstanci.

Supstanca je hemijski element ili jedinjenje u prirodnom stanju ili dobijen u proizvodnom procesu, uključujući i dodatke (aditive) koji su neophodni za održavanje njegove stabilnosti, odnosno nusprodukti (nečistoća) koji su rezultat procesa dobijanja hemikalije, osim rastvarača koji se mogu izdvojiti bez uticaja na stabilnost supstance i promjene njenog sastava

Primjena

Član 3

Ovaj zakon ne primjenjuje se na:

- 1) radioaktivne supstance;
- 2) hemikalije koje su pod carinskim nadzorom u carinskom skladištu ili slobodnim zonama, radi ponovnog izvoza ili tranzita ako se te hemikalije ne prerade ili obrade;
- 3) neizolovane intermedijere;
- 4) hemikalije koje se koriste u odbrambene svrhe;
- 5) supstance koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci (prekursori);
- 6) hranu i prehrambene aditive;
- 7) hranu za životinje, aditive i arome za tu hranu;
- 8) lijekove za humanu i veterinarsku upotrebu;

- 9) medicinska sredstva;
- 10) droge;
- 11) kozmetičke proizvode;
- 12) hemikalije koje se smatraju otpadom u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravljanje otpadom;
- 13) municiju i eksplozive;
- 14) hemijsko oružje i prekursore za hemijsko oružje;
- 15) hemikalije koje se koriste za naučno istraživanje i razvoj u količini koja ne prelazi 10 kg za svaku hemikaliju prilikom svakog uvoza i ne utiče na zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- 16) na prevoz hemikalija u vazdušnom, pomorskom, drumskom, željezničkom i poštanskom saobraćaju i unutrašnjim plovnim putevima.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na upis hemikalija u registar hemikalija (u daljem tekstu: registar), obaveze daljih korisnika i stručnu procjenu ne primjenjuju se na:

- 1) supstance za koje postoji dovoljno informacija da ne predstavljaju rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- 2) supstance upisane u registar, pojedinačno ili u smješama, koje je proizvođač, uvoznik i dalji korisnik (u daljem tekstu: subjekat u lancu snabdijevanja) izvezero i ponovo uvezao ili koje je ponovo uvezao i za koje može dokazati da se radi o istoj supstanci;
- 3) supstance koje su upisane u registar, pojedinačno, u smješama ili proizvodima i koje nastaju postupkom rekuperacije (hvatanjem i iskorišćavanjem sporednih proizvoda proizvodnje, odnosno ponovno dobijanje supstance u tehnološkim procesima) i koja je ista sa supstancom koja je upisana u registar i ako pravno lice ili preduzetnik koji obavlja rekuperaciju raspolaže podacima o toj supstanci.

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na hemikalije koje se u finalnom obliku stavljaju na tržište kao:

- sredstva za zaštitu bilja;
- biocidni proizvodi.

Na hemikalije iz stava 3 ovog člana primjenjuju se odredbe ovog zakona kojima je uređena:

- klasifikacija, označavanje i pakovanje hemikalija;
- dobra laboratorijska praksa (u daljem tekstu: DLP);
- razmjena podataka dobijenih iz ispitivanja hemikalija;
- ograničenja za određene hemikalije.

Listu supstanci iz stava 2 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Značenje pojedinih izraza

Član 4

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) ambalaža je odgovarajuća posuda za pakovanje hemikalija izrađena od materijala kojim se obezbjeđuje sigurnost sadržaja hemikalije;
- 2) CAS broj je karakterističan broj supstanci pod kojim je hemikalija upisana na listu međunarodne Službe abstrakata (Chemical Abstract Service);
- 3) dalji korisnik je pravno lice ili preduzetnik koji nije proizvođač ili uvoznik hemikalije, distributer i potrošač, a koji koristi hemikaliju pojedinačno ili u smješi u industrijske ili profesionalne svrhe;
- 4) distributer je pravno lice ili preduzetnik, uključujući trgovca na malo, koji isključivo skladišti i stavlja na tržište hemikalije za treće lice;
- 5) dobavljač hemikalije je proizvođač, uvoznik, dalji korisnik ili distributer koji stavlja na tržište hemikalije;
- 6) dobavljač proizvoda je proizvođač, uvoznik proizvoda, dalji korisnik ili distributer koji stavlja na tržište proizvod;
- 7) dobra laboratorijska praksa (DLP) je sistem kvaliteta koji se odnosi na organizacione procese i uslove u kojima se vrše neklinička ispitivanja u odnosu na opasnosti po zdravlje ljudi i životnu sredinu u skladu sa međunarodnim standardima;
- 8) detergentski su supstance ili smješe koje sadrže sapune, odnosno druge površinski aktivne supstance koje se koriste za pranje i čišćenje;

- 9) detaljan rezime studije je rezime metoda i rezultata potpune studije koji pruža podatke o ispitivanjima hemikalija;
- 10) hemijski naziv hemikalije prema IUPAC nomenklaturi je naziv hemikalije određen nomenklaturom Međunarodne unije za čistu i primijenjenu hemiju (International Union of Pure and Applied Chemistry - IUPAC);
- 11) industrijski detergentski i detergentski za profesionalnu upotrebu su detergentski za pranje i čišćenje van kuće, koje obavlja stručno osposobljeno lice;
- 12) industrijske hemikalije su hemikalije koje upotrebljava stručno lice u industrijske svrhe;
- 13) intermedijer je supstanca koja se proizvodi da bi se u preradi upotrijebila za dobijanje druge supstance;
- 14) interni izolovani intermedijer je intermedijer koji nije neizolovani intermedijer i koji se proizvodi na istoj lokaciji, putem sinteze drugih supstanci iz tog intermedijera;
- 15) izvoznik je pravno lice ili preduzetnik koji izvozi hemikalije na teritoriju druge države;
- 16) istraživanje i razvoj usmjeren prema proizvodu i procesu je naučni razvoj proizvoda ili hemikalija tokom kojeg se sprovode eksperimenti u pilotskim postrojenjima ili eksperimentalna proizvodnja, radi unaprjeđenja proizvodnog postupka i/ili ispitivanja upotrebe supstanci;
- 17) identifikovana upotreba je upotreba hemikalije koju je odredio subjekat u lancu snabdijevanja, uključujući sopstvenu upotrebu;
- 18) kategorija upotrebe i izloženosti je scenario izloženosti koji obuhvata kratak opis postupaka ili upotrebe hemikalija;
- 19) lokacija je mjesto gdje više proizvođača koristi zajedničku infrastrukturu i opremu za proizvodnju hemikalija;
- 20) monomer je supstanca koja je sposobna da gradi kovalentne veze sa nizom drugih sličnih ili različitih molekula u uslovima reakcije stvaranja polimera koja se koristi u određenom postupku;
- 21) naučno istraživanje i razvoj je naučno eksperimentisanje, analiza ili istraživanje hemikalija koje se obavlja u kontrolisanim uslovima u količini manjoj od 1 t godišnje;
- 22) neizolovani intermedijer je intermedijer koji se tokom sinteze ne uklanja namjerno iz opreme u kojoj se odvija sinteza (osim uzorkovanja), uključujući reakcionu posudu i pripadajuću opremu, cijevi koje se koriste za premještanje iz jedne posude u drugu, osim rezervoara, kao i druge posude u kojima se supstance čuvaju nakon proizvodnje;
- 23) ograničenje je uslov ili zabrana proizvodnje, upotrebe ili stavljanja na tržište hemikalije;
- 24) pakovanje je ukupan proizvod postupka pakovanja, koji se sastoji od ambalaže i sadržaja;
- 25) polimer je supstanca sastavljena od molekula za koje je karakterističan niz jedne ili više vrsta monomernih jedinica, kod kojih molekulske mase moraju biti raspodijeljene unutar područja u kojem se razlike u molekularnoj masi mogu prije svega povezati razlikama u broju monomernih jedinica, a koji sadrži više od 50 % masenog udjela molekula sa najmanje tri monomernne jedinice koje su kovalentnom vezom povezane sa najmanje jednom drugom monomernom jedinicom ili drugim reaktantom ili manje od 50 % masenog udjela molekula iste molekularne mase;
- 26) proizvod je predmet kojem je tokom proizvodnje dat određeni oblik ili dizajn koji više određuje njegovu funkciju nego hemijski sastav;
- 27) proizvođač hemikalije je pravno lice ili preduzetnik koje proizvodi hemikalije ili lice koje stavlja poslovno ime, naziv ili žig na proizvod;
- 28) proizvođač proizvoda je pravno lice ili preduzetnik koje izrađuje ili sastavlja proizvod;
- 29) proizvod u opštoj upotrebi je proizvod za različite namjene koji sadrži hemikalije i koji se stavlja na tržište, a pri upotrebi dolazi u neposredan dodir sa kožom i sluznicom;
- 30) proizvodnja je izrada i dorada, oblikovanje, prerada, punjenje, pretakanje, miješanje hemikalija u međuproizvode i konačne proizvode, primjenom hemijskih, fizičkih ili bioloških procesa i postupaka, kao i prenos i skladištenje unutar proizvodne lokacije;
- 31) površinski aktivne supstance su organske supstance, odnosno smješe koje imaju površinski aktivna svojstva i koje sadrže jednu ili više hidrofilnih i hidrofobnih grupa koje su sposobne da smanje površinski napon vode formirajući raširen ili adsorbujući monosloj na dodiru voda-vazduh, a koje stvaraju emulziju ili mikroemulziju, odnosno micelu i koje se adsorbuju dodiranjem vode i čvrste površine;
- 32) potpuna aerobna biorazgradljivost je nivo biorazgradljivosti kojom se površinski aktivna supstanca uz pomoć mikroorganizama u prisustvu kiseonika u potpunosti razgrađuje na ugljen dioksid, vodu i mineralne soli (mineralizacija);

- 33) potpuna studija je opis mjera sprovedenih za dobijanje podataka, odnosno naučni rad sa opisom ispitivanja hemikalija ili izvještaj laboratorije o njenom ispitivanju;
- 34) postupak prethodnog obavještavanja je postupak prema kojem se hemikalije, koje su zabranjene ili ograničene u državi izvoznici, smiju izvoziti samo ako se o tome prethodno obavijeste i dobije saglasnost država uvoznica;
- 35) primarna biorazgradljivost je strukturna promjena (transformacija) površinski aktivnih supstanci pod dejstvom mikroorganizama čime se gubi njegova površinski aktivna sposobnost zbog razgradnje njegove strukture;
- 36) primalac hemikalije je dalji korisnik ili distributer kojem se isporučuje hemikalija;
- 37) primalac proizvoda je korisnik koji koristi proizvod u industrijske ili profesionalne svrhe ili distributer kojem se isporučuje proizvod, osim potrošača;
- 38) prevezeni izolovani intermedijer je intermedijer koji nije neizolovani intermedijer i koji se prevozi između lokacija ili isporučuje na druge lokacije;
- 39) rezime studije je rezime metoda i rezultata utvrđenih potpunom studijom sa podacima za ocjenu ispitivanja;
- 40) reklamiranje hemikalija je promovisanje hemikalija putem medija ili na drugi način;
- 41) rukovanje je proizvodnja, prerada, pakovanje, skladištenje, stavljanje na tržište, transport i upotreba hemikalija, kao i druge aktivnosti sa hemikalijama;
- 42) stavljanje na tržište je uvoz hemikalija, kupovina, prodaja hemikalije na veliko i malo, posredovanje i isporučivanje, odnosno davanje na upotrebu hemikalije trećem licu uz naknadu ili bez naknade;
- 43) scenario izloženosti je skup uslova, uključujući radne uslove i mjere upravljanja rizikom pri proizvodnji hemikalija i upotrebi za cijelo vrijeme životnog ciklusa, kao i način kontrolisanja hemikalija kada su njenom uticaju izloženi ljudi i životna sredina;
- 44) supstanca koja se pojavljuje u prirodi je supstanca koja se pojavljuje u prirodi kao neprerađena ili prerađena ručno, mehanički ili gravitaciono, rastvaranjem u vodi, flotacijom, ekstrakcijom vodom, parnom destilacijom ili zagrijavanjem, radi uklanjanja vode ili je ekstrahovana iz vazduha;
- 45) supstanca koja nije hemijski promijenjena je supstanca čija hemijska struktura ostaje nepromijenjena nakon podvrgavanja hemijskom postupku, obradi ili fizičkoj, mineraloškoj transformaciji;
- 46) sopstvena upotreba je upotreba u industrijske ili profesionalne svrhe podnosilaca zahtjeva za upis u registar;
- 47) uvoznik je pravno lice ili preduzetnik koje uvozi hemikalije u Crnu Goru;
- 48) upotreba je prerada, potrošnja, skladištenje, obrada, držanje, punjenje u rezervoar, premještanje iz jednog rezervoara u drugi, miješanje, proizvodnja proizvoda ili druga upotreba hemikalija.

II. KLASIFIKACIJA, OZNAČAVANJE I PAKOVANJE HEMIKALIJA

Način klasifikacije hemikalija

Član 5

Klasifikacija hemikalija vrši se na osnovu procjene njihovih fizičkih i hemijskih svojstava, svojstava koja utiču na zdravlje ljudi i životnu sredinu u skladu sa kriterijumima za klasifikaciju u odgovarajuće klase opasnosti.

Hemikalije se klasifikuju u sljedeće klase: eksplozivne, oksidirajuće, vrlo lako zapaljive, lako zapaljive, zapaljive, vrlo otrovne, otrovne, štetne, nagrizajuće, nadražujuće, hemikalije koje dovode do preosjetljivosti, karcinogene, mutagene, reproduktivno toksične i hemikalije opasne za okolinu.

Klasa opasnosti hemikalija određuje se na osnovu svojstava hemikalije koje utiču na život i zdravlje ljudi i životnu sredinu ili na osnovu prirode efekata hemikalije.

Način klasifikacije, označavanja i pakovanja hemikalije propisuje Ministarstvo u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom UN.

Način označavanja i pakovanja hemikalija

Član 6

Proizvođač, uvoznik, distributer i dalji korisnik koji stavlja na tržište hemikalije dužan je da klasifikuje, označi i pakuje hemikalije u skladu sa ovim zakonom.

Izvoznik je dužan da hemikaliju ili proizvod koji izvozi označava i pakuje u skladu sa ovim zakonom, osim ako je potrebno da hemikaliju označava i pakuje na drugačiji način, u skladu sa međunarodnim standardima na zahtjev zemlje u koju se izvozi hemikalija.

Dalji korisnik koji ne mijenja sastav hemikalija prilikom upotrebe, može koristiti klasifikaciju, označavanje i pakovanje hemikalija jednog od subjekata u lancu snabdijevanja.

Podaci o supstancama

Član 7

Subjekt u lancu snabdijevanja supstance dužan je da utvrdi relevantne podatke koji su dostupni za tu supstancu kako bi odredili stepen opasnosti po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Supstanca se klasifikuje u skladu sa klasifikacijom supstance istog hemijskog sastava iz Liste klasifikovanih supstanci.

Ako se supstanca ne nalazi na Listi klasifikovanih supstanci ili nije klasifikovana za sve klase opasnosti, klasifikacija se vrši na osnovu:

- 1) svojstava te supstance;
- 2) podataka dobijenih metodama ispitivanja;
- 3) epidemioloških podataka i iskustva sa efektima supstance na ljude (podaci o izloženosti na radnom mjestu i iz baza podataka o akcidentima);
- 4) rezultata novih ispitivanja njenih svojstava i upoređivanjem tih podataka;
- 5) rezultata utvrđenih na osnovu kriterijuma za klasifikaciju hemikalije;
- 6) drugih podataka dobijenih u okviru međunarodno priznatih programa hemijske bezbjednosti.

Klasifikacija supstanci vrši se za sve oblike i agregatna stanja u kojima se supstanca stavlja na tržište i u kojima se upotrebljava.

Listu klasifikovanih supstanci propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Podaci o smješama

Član 8

Subjekt u lancu snabdijevanja smješe dužan je da utvrdi relevantne podatke koji su dostupni za tu smješu ili supstance koje ona sadrži kako bi odredio stepen opasnosti po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Klasifikacija smješe vrši se procjenom opasnosti smješe na osnovu:

- 1) podataka o svojstvima supstanci sadržanih u smješi;
- 2) analize postojećih podataka o opasnosti koju ta smješa predstavlja;
- 3) epidemioloških podataka i iskustava sa efektima smješe ili supstance u smješi na ljude (podaci o izloženosti na radnom mjestu i iz baza podataka o akcidentima);
- 4) drugih podataka o samoj smješi ili supstancama u smješi dobijenih u okviru međunarodnih priznatih programa hemijske bezbjednosti.

Klasifikacija smješa vrši se za sve oblike i agregatna stanja u kojima se smješa stavlja na tržište i u kojima se upotrebljava.

Ispitivanja hemikalija

Član 9

Ukoliko za hemikaliju nema podataka za klasifikaciju ili podaci nijesu dobijeni na način utvrđen ovim zakonom, radi izbjegavanja ispitivanja na kičmenjacima za svaki pojedinačni slučaj procjenjuje se potreba novog ispitivanja hemikalija.

Zabranjeno je ispitivanje hemikalija na primatima radi klasifikacije.

Zabranjeno je ispitivanje hemikalija na ljudima, a za ispitivanja se mogu koristiti podaci dobijeni iz kliničkih studija.

Metode ispitivanja hemikalija

Član 10

Nova ispitivanja hemikalija vrše se, radi klasifikacije po propisanim metodama.

Toksikološka i ekotoksikološka ispitivanja može da vrši laboratorija čiji je rad usklađen sa smjericama DLP, koju ovlasti Ministarstvo i koja je akreditovana za propisane metode.

Metode ispitivanja opasnih svojstava hemikalija propisuje i ažurira Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Ukoliko u Crnoj Gori nema laboratorija akreditovanih za određeno ispitivanje hemikalija, Ministarstvo može da angažuje akreditovanu laboratoriju iz druge države.

Ambalaža

Član 11

Ambalaža u koju se pakuje opasna hemikalija, mora da odgovara svojstvima, svrsi i načinu upotrebe hemikalija kojom se onemogućava gubitak upakovanog sadržaja.

Ambalaža iz stava 1 ovog člana i zatvarači ne smiju biti izrađeni od materijala osjetljivog u dodiru sa sadržajem, niti izazivati reakcije sa sadržajem.

Ambalaža i zatvarači moraju biti čvrsti i postojani čitavom površinom kako ne bi popustili i kako bi podnijeli uobičajena opterećenja kojima se izlažu prilikom rukovanja.

Ambalaža koja sadrži opasne hemikalije u maloprodaji mora imati bezbjedna pakovanja sa sigurnosnim zatvaračima i ne smije imati oblik koji može privući djecu ili dovesti u zabludu potrošače.

Označavanje

Član 12

Ambalaža u koju je upakovana supstanca ili smješa koja je klasifikovana kao opasna, mora biti označena oznakom opasnosti sa pisanim upozorenjima.

Upozorenje iz stava 1 ovog člana mora biti ispisano jasno i vidljivo na crnogorskom jeziku i Brajevom pismu.

Dobavljači mogu na pisanim upozorenjima sa oznakama koristiti veći broj jezika, pod uslovom da na svim jezicima budu navedeni isti podaci.

Dobavljač opasne hemikalije i smješe koja nije opasna, ali sadrži barem jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna, dužan je da na oznaci unese dopunska obavještenja o opasnim svojstvima i mjerama opreza na način da se njeni korisnici ne dovode u zabludu o opasnim svojstvima hemikalije.

Identifikaciona oznaka proizvoda

Član 13

Na oznaci proizvoda navode se podaci o identifikaciji supstance, odnosno smješe, koji moraju biti isti kao u bezbjednosnom listu.

Identifikaciona oznaka proizvoda koji sadrži supstancu sastoji se od: naziva i identifikacionog broja, CAS broja, naziva utvrđenog u nomenklaturi IUPAC.

Identifikaciona oznaka proizvoda koji sadrži smještu sastoji se od trgovačkog naziva ili oznake smješe, identiteta svih supstanci u smješi na osnovu kojih se vrši razvrstavanje smješe.

Alternativni hemijski naziv hemikalije

Član 14

Alternativni hemijski naziv hemikalije može da se upotrijebi ako upotreba hemijskog naziva supstance može da dovede do povrede poslovne tajne ili prava na intelektualnu svojinu i ako alternativni hemijski naziv pruža dovoljno podataka za preduzimanje mjera koje se odnose na zaštitu i zdravlje na radu i kontrolu rizika pri rukovanju hemikalijom.

U bezbjednosnom listu ili prilikom obilježavanja na ambalaži opasne supstance sadržane u smješi može da se upotrijebi alternativni hemijski naziv za tu supstancu, tako da se koristi naziv kojim se identifikuju najvažnije hemijske funkcionalne grupe ili da se koristi druga alternativna odrednica.

Alternativni hemijski naziv hemikalije može da se upotrijebi za supstancu koja ima određena svojstva.

Alternativni hemijski naziv hemikalije može da se upotrebljava na osnovu odobrenja za upotrebu alternativnog hemijskog naziva, koji izdaje organ uprave nadležan za poslove zaštite prirode i životne sredine (u daljem tekstu: Agencija).

Svojstva supstance za koju može da se upotrijebi alternativni hemijski naziv, kao i sadržaj zahtjeva za upotrebu alternativnog hemijskog naziva propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Odobrenje za upotrebu alternativnog hemijskog naziva hemikalije

Član 15

Odobrenje za upotrebu alternativnog hemijskog naziva hemikalije izdaje se na osnovu zahtjeva koji proizvođač ili uvoznik ili dalji korisnik podnosi Agenciji.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se po prethodno pribavljenoj saglasnosti organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Agencija može u roku od mjesec dana od dana podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana da traži dodatne podatke od podnosioca zahtjeva neophodne za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana.

Ako su ispunjeni uslovi iz člana 14 st. 1 i 3 ovog zakona, Agencija izdaje odobrenje za upotrebu alternativnog hemijskog naziva hemikalije.

Agencija može ukinuti odobrenje za upotrebu alternativnog hemijskog naziva hemikalije ako se na osnovu novih podataka ustanovi da alternativni hemijski naziv ne pruža dovoljno podataka za preduzimanje mjera zaštite i zdravlja na radu i kontrolu rizika pri rukovanju smješom.

U slučaju iz stava 5 ovog člana, Agencija može da odobri drugi alternativni hemijski naziv za tu smješku.

Skladištenje

Član 16

Dobavljač hemikalija i proizvoda dužan je da skladišti opasne hemikalije na način kojim se ne ugrožava zdravlje ljudi i životna sredina.

Dobavljač je dužan da otpad od hemikalija, odnosno ostatke hemikalija i korišćenu ambalažu skladišti i bezbjedno odlaze u skladu sa zakonom kojim je uređeno upravljanje otpadom.

Maloprodaja

Član 17

Hemikalija ili proizvod koji se stavlja na tržište kao proizvodi u opštoj upotrebi, može se prodavati u specijalizovanim prodajnim objektima za hemikalije ili u drugim prodajnim objektima, ako se drže odvojeno od ostalih proizvoda u opštoj upotrebi, tako da ne dolaze u dodir sa drugim proizvodima i da potrošača ne dovode u zabludu o namjeni.

Način prodaje hemikalije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

III. OBAVJEŠTAVANJE UNUTAR LANCA SNABDIJEVANJA HEMIKALIJAMA

Bezbjednosni list

Član 18

Dobavljač hemikalije dužan je da primaocu hemikalije dostavi bezbjednosni list (safety data sheet) za opasnu hemikaliju, hemikaliju koja sadrži supstance identifikovane kao perzistentne - bioakumulativne - toksične (u daljem tekstu: PBT) ili veoma perzistentne - veoma bioakumulativne (u daljem tekstu: vPvB) i druge hemikalije koje imaju svojstva iz člana 33 st. 1 i 2 ovog zakona koje se stavlja na tržište.

Bezbjednosni list naročito sadrži: naziv hemikalije (identifikacija supstance/smješe), podatke o fizičko-hemijskim svojstvima hemikalije, načine upotrebe, preventivne mjere, mjere za smanjenje rizika i podatke o dobavljaču hemikalije.

Dobavljač je dužan da dostavi bezbjednosni list svakom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdijevanja na crnogorskom jeziku u štampanoj ili elektronskoj formi.

Izvoznik hemikalija iz stava 1 ovog člana, dužan je da dostavi bezbjednosni list uvozniku, na jeziku zemlje u koju se izvozi ili na engleskom jeziku.

Kriterijumi za identifikaciju supstance kao PBT ili vPvB i bliži sadržaj bezbjednosnog lista propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Bezbjednosni list za smješku koja nije klasifikovana kao opasna

Član 19

Dobavljač je dužan da, na zahtjev drugog distributera ili daljeg korisnika u lancu snabdijevanja, dostavi bezbjednosni list za smješu koja nije klasifikovana kao opasna, a koja sadrži:

- 1) najmanje jednu opasnu supstancu u količini od najmanje 1% od mase smješe koja nije u gasovitom stanju, odnosno najmanje 0,2% od zapremine smješe u gasovitom stanju;
- 2) najmanje jednu supstancu u količini od najmanje 0,1% od mase smješe koja ispunjava kriterijume za identifikaciju kao PBT ili vPvB ili druge supstance koje imaju svojstva iz člana 33 ovog zakona;
- 3) supstancu za koju su propisane maksimalno dozvoljene koncentracije u radnim prostorijama.

Bezbjednosni list ne dostavlja se za hemikalije koje se nude, odnosno prodaju kao proizvodi u opštoj upotrebi, ako je uz hemikaliju odnosno proizvod pruženo dovoljno podataka da korisnici mogu preduzeti potrebne mjere za zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine, osim na zahtjev daljeg korisnika ili distributera.

Izmjene sadržaja bezbjednosnog lista

Član 20

Dobavljač je dužan da vrši izmjene sadržaja bezbjednosnog lista u skladu sa novim saznanjima o hemikaliji, a naročito saznanjima koja mogu uticati na mjere za smanjenje i kontrolu rizika, odnosno opasnosti hemikalije, kao i o ograničenjima.

Dobavljač je dužan da izmijenjeni bezbjednosni list dostavi svakom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdijevanja kojima je hemikalija isporučena u prethodnih 12 mjeseci.

Izmijenjeni bezbjednosni list mora da sadrži napomenu "Revidiran i datum kada su izvršene izmjene.

Procjena bezbjednosti hemikalije

Član 21

Dobavljač je dužan da Agenciji dostavi Izvještaj o bezbjednosti hemikalije koji se sačinjava na osnovu procjene bezbjednosti hemikalije sa mjerama za smanjenje i kontrolu rizika supstance, za sve supstance u količinama od najmanje 10 t, koje je uveo i stavio na tržište u toku godine.

Procjena bezbjednosti hemikalije ne sprovodi se za supstancu u smješi ako je njena koncentracija u smješi manja od:

- gornje granične vrijednosti određene u skladu sa propisima kojima je uređena klasifikacija, označavanje i pakovanje hemikalija;
- 0.1% masenog udjela, ako supstanca ispunjava kriterijume u skladu sa propisima kojim se uređuju kriterijumi za identifikaciju supstance kao PBT ili vPvB.

Procjena bezbjednosti hemikalije obuhvata ocjenjivanje:

- 1) opasnosti za zdravlje ljudi;
- 2) fizičko hemijske opasnosti;
- 3) opasnosti za životnu sredinu;
- 4) svojstava PBT (postojano, bioakumulativno i otrovno) i vPvB (vrlo postojano i vrlo bioakumulativno).

Ako se nakon procjene bezbjednosti hemikalije iz stava 2 ovog člana, utvrdi da hemikalija ispunjava kriterijume prema kojima se hemikalije razvrstavaju kao opasne ili ako se radi o hemikalijama sa svojstvima PBT ili vPvB, sprovodi se:

- ocjena izloženosti, uključujući izradu jednog ili više scenarija izloženosti (odnosno utvrđivanje relevantnih kategorija upotrebe i izloženosti) i procjena izloženosti, i
- karakterizacija rizika.

U scenarije izloženosti, ocjenu izloženosti i karakterizaciju rizika uključuje se i način upotrebe hemikalije.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana ne sadrži opis rizika po zdravlje ljudi za upotrebu supstanci:

- 1) u materijalima koji dolaze u dodir sa hranom;
- 2) u kozmetičkim proizvodima.

Izvještaj o bezbjednosti hemikalije

Član 22

Podaci u sačinjenom Izvještaju o bezbjednosti hemikalije, moraju da odgovaraju podacima navedenim u bezbjednosnom listu.

Sastavni dio bezbjednosnog lista je scenario izloženosti riziku.

Izveštaj iz stava 1 ovog člana, dostavlja se na crnogorskom ili engleskom jeziku.

Način izrade i sadržaj Izveštaja o bezbjednosti hemikalije propisuje Ministarstvo.

Drugi podaci o hemikalijama

Član 23

Proizvođač, uvoznik ili distributer proizvoda koji sadrži supstancu koja ima svojstva supstance iz člana 33 ovog zakona u koncentraciji većoj od 0,1%, dužan je da drugom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdijevanja i svakom potrošaču na njegov zahtjev, dostavi podatke dovoljne za bezbjednu upotrebu tog proizvoda, a najmanje naziv supstance.

Podaci iz stava 1 ovog člana dostavljaju se bez naknade u roku od 45 dana od dana dostavljanja zahtjeva.

Za hemikalije i proizvode iz člana 19 stav 2 ovog zakona za koje se ne dostavlja bezbjednosni list dobavljač hemikalija je dužan da primaocu hemikalije dostavi:

- 1) broj registracije ako su raspoloživi, za sve supstance;
- 2) podatke o tome da li se supstanca nalazi na Listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost;
- 3) podatke o ograničenjima;
- 4) druge podatke o supstanci za utvrđivanje mjera upravljanja rizikom sa posebnim uslovima.

Podaci iz stava 3 ovog člana dostavljaju se bez naknade u papirnoj ili elektronskoj formi u trenutku prve isporuke supstance ili smješe.

Podaci iz stava 3 ovog člana ažuriraju se u sljedećim slučajevima:

- 1) kada su raspoloživi novi podaci koji mogu uticati na mjere upravljanja rizikom ili novi podaci o opasnostima;
- 2) upisa supstance u Listu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost;
- 3) uvođenja ograničenja.

Dobavljač je dužan da podatke iz stava 5 ovog člana dostavi svim primaocima, kojima je posljednjih 12 mjeseci isporučena hemikalija.

Obaveze daljih korisnika

Član 24

Dalji korisnik dužan je da proizvođaču, uvozniku, odnosno distributeru koji stavlja na tržište hemikaliju u pisanoj formi dostavi obavještenje o načinu upotrebe hemikalije koje predstavlja identifikovanu upotrebu.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana, sadrži podatke za izradu scenarija izloženosti, koji se dostavljaju svim subjektima u lancu snabdijevanja.

Dalji korisnik dužan je da sačini Izveštaj o bezbjednosti hemikalije za upotrebe hemikalije, koje nijesu navedene u scenariju izloženosti i bezbjednosnom listu i za sve upotrebe koje se ne preporučuju.

Izveštaj iz stava 3 ovog člana, dalji korisnik ne sačinjava ako:

- 1) se za hemikaliju i proizvod iz člana 19 stav 2 ovog zakona ne dostavlja bezbjednosni list;
- 2) njegov dobavljač nije dužan da sačinjava Izveštaj o bezbjednosti hemikalije;
- 3) upotrebljava hemikaliju u količini ispod 1 tone godišnje;
- 4) scenario izloženosti sadrži uslove u bezbjednosnom listu;
- 5) je supstanca u smješi prisutna u koncentraciji nižoj od koncentracija iz člana 21 stav 2 ovog zakona;
- 6) supstancu upotrebljava za potrebe istraživanja i razvoja usmjerenog prema proizvodu i procesu.

Dalji korisnik u slučaju iz stava 4 tačka 3 ovog člana određuje upotrebu supstance i mjere upravljanja rizikom.

Ukoliko je dalji korisnik dužan da sačini Izveštaj o bezbjednosti hemikalije u skladu sa stavom 4 ovog člana ili se poziva na izuzeća iz stava 4 tač. 3 ili 6 ovog člana prije nego što započne odnosno nastavi sa upotrebom supstance koju je u registar upisao subjekat u lancu snabdijevanja, Agenciji dostavlja sljedeće podatke:

- 1) naziv i sjedište, odnosno ime i adresu sa kontakt podacima;
- 2) broj pod kojim je hemikalija upisana u registar;
- 3) identitet supstance;
- 4) naziv i sjedište, odnosno ime i adresu proizvođača ili uvoznika ili drugog dobavljača;
- 5) kratak opis upotrebe i uslova upotrebe;

6) predlog dodatnih eksperimenata na kičmenjacima, ako to smatra potrebnim za izradu procjene bezbjednosti hemikalije, osim u slučaju iz stava 4 tačke 3 ovog člana.

U slučaju promjene podataka iz stava 6 ovog člana, dalji korisnik je dužan da ažurirane podatke dostavi Agenciji bez odlaganja.

Dalji korisnik dužan je da obavijesti Agenciju ako se njegova klasifikacija supstanci razlikuje od klasifikacije dobavljača.

Dalji korisnik ne dostavlja informacije u skladu sa st. 6, 7 i 8 ovog člana ako supstancu pojedinačno ili u smjesi koristi u količinama manjim od 1 tone godišnje za određenu upotrebu osim u slučaju iz stava 4 tačka 3 ovog člana.

Postupanje sa hemikalijama

Član 25

Dobavljač je dužan da preduzima mjere predostrožnosti za hemikalije koje proizvodi i stavlja na tržište, odnosno upotrebljava, radi sprečavanja, odnosno smanjenja njihovih štetnih uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu.

IV. REGISTROVANJE HEMIKALIJA

Registar

Član 26

Supstance pojedinačno, u smješama ili u proizvodu koje se proizvode ili stave na tržište u ukupnim količinama preko 1 t godišnje (u kalendarskoj godini), upisuju se u javno dostupan registar.

U registar se upisuju:

1) polimer ako:

- sadrži najmanje 2% masenog udjela tih monomernih supstanci odnosno drugih supstanci u obliku monomernih jedinica i hemijski vezanih supstanci;
- ukupna količina tih monomernih supstanci, odnosno drugih supstanci iznosi najmanje 1 godišnje; i

2) supstance, odnosno smješe koje sadrže supstancu koja izaziva visoku zabrinutost, ako je:

- supstanca u tim proizvodima prisutna u ukupnim količinama preko 1 t godišnje po proizvođaču odnosno uvozniku;
- supstanca u tim proizvodima prisutna u koncentraciji preko 0,1 % masenog udjela.

Registar vodi Agencija u elektronskoj formi.

Način upisa hemikalija u registar

Član 27

Upis hemikalija u registar vrši se na osnovu zahtjeva za upis u registar (u daljem tekstu: zahtjev) koji proizvođač, odnosno uvoznik koji je upisan u Centralni registar privrednih subjekata podnosi Agenciji, najkasnije do 31. marta tekuće godine za hemikalije koje je proizveo, odnosno uveo u prethodnoj godini.

Zahtjev naročito sadrži:

- 1) podatke o proizvođaču, odnosno uvozniku;
- 2) identitet supstance;
- 3) klasifikaciju supstance;
- 4) procijenjenu količinu;
- 5) izvještaj o ispitivanju fizičko hemijskih svojstava hemikalija;
- 6) kratak opis upotrebe supstance u proizvodu i upotrebe proizvoda.

Uz zahtjev dostavlja se dokaz o registraciji kod nadležnog organa matične države za strano pravno lice, dosije o hemikaliji (u daljem tekstu: dosije) i bezbjednosni list za hemikaliju za koju je propisano da mora da ima bezbjednosni list.

Dokaz o upisu u Centralni registar privrednih subjekata, Agencija pribavlja po službenoj dužnosti.

Dosije naročito sadrži sljedeće podatke:

- 1) trgovačko ime hemikalije i ime po IUPAC nomenklaturi hemikalije, kao i drugu identifikaciju hemikalije;
- 2) o količini hemikalije stavljen na tržište;

- 3) o načinu upotrebe hemikalije;
- 4) o hemijskom sastavu.

Dva ili više podnosilaca zahtjeva za upis u registar mogu dostaviti isti dosije uz zahtjev za upis u registar.

Za potrebe upisa u registar koriste se rezimei studija i detaljni rezimei studija koje su drugi proizvođači i uvoznici dostavili najmanje 12 godina prije podnošenja zahtjeva.

Na monomere koji se upotrebljavaju kao interni izolovani intermedijeri ili prevezeni izolovani intermedijeri ne primjenjuju se čl. 30 i 31 ovog zakona.

Bliži sadržaj dosijea i registra propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Zastupnik proizvođača

Član 28

Zahtjev za upis u registar za stranog proizvođača ili uvoznika može podnijeti lice koje ovlasti strani proizvođač (u daljem tekstu: zastupnik) sa sjedištem u Crnoj Gori.

Zastupnik je dužan da čuva i ažurira podatke o uvezenim količinama i kupcima kojima su prodane supstance, kao i podatke o dostavljanju revidiranog bezbjednosnog lista.

Proizvođač sa sjedištem van Crne Gore dužan je da obavjesti uvoznike hemikalija i subjekte u lancu snabdijevanja o imenovanju zastupnika.

Izuzete od upisa u registar

Član 29

Supstance proizvedene ili uvezene za istraživanje i razvoj usmjeren prema proizvodu i procesu izuzete su od upisa u registar na period od pet godina, za količine manje od 1 t godišnje.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, proizvođač odnosno uvoznik hemikalije ili proizvoda podnosi zahtjev Agenciji za izuzete od upisa u registar.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana sadrži podatke o:

- 1) proizvođaču, odnosno uvozniku hemikalija ili proizvoda (naziv i sjedište, odnosno ime i adresu);
- 2) identitetu supstance;
- 3) klasifikaciji supstance;
- 4) procijenjenoj količini;
- 5) listi kupaca sa njihovim adresama.

Agencija može rješenjem o izuzeću iz stava 1 ovog člana odrediti uslove za proizvođača odnosno uvoznika hemikalija, da hemikalijama rukuje lice koje je stručno osposobljeno za rukovanje hemikalijama, kao i uslove u pogledu upravljanja otpadom od hemikalija i korišćenom ambalažom.

Supstance iz stava 1 ovog člana, mogu se proizvoditi, odnosno uvoziti dvije nedjelje nakon podnošenja zahtjeva za izuzete.

Period izuzeća iz stava 1 ovog člana Agencija može produžiti za najviše pet godina na zahtjev proizvođača, odnosno uvoznika, a u slučaju supstance koja se koristi isključivo u razvoju lijekova za humanu ili veterinarsku primjenu ili supstance koje se ne stavljaju na tržište na period od deset godina, pod uslovom da proizvođač, odnosno uvoznik pruži dokaz o opravdanosti produžavanja programa istraživanja i razvoja.

Upis internih izolovanih intermedijera u registar

Član 30

Interni izolovani intermedijer koji se proizvodi u količinama od najmanje 1 t godišnje upisuje se u registar.

Ukoliko se interni izolovani intermedijer upotrebljava u kontrolisanim uslovima u kojima je onemogućeno oslobađanje uz zahtjev, proizvođač dostavlja podatke o:

- 1) proizvođaču (naziv i sjedište, odnosno ime i adresa);
- 2) identitetu intermedijera;
- 3) klasifikaciji intermedijera;
- 4) fizičko hemijskim svojstvima intermedijera sa efektima na zdravlje ljudi i životnu sredinu iz potpune studije ili rezimea studije;

- 5) upotrebi;
- 6) mjerama upravljanja rizikom koje će se primjenjivati.

U slučaju da se interni izolovani interemedijer ne koristi u kontrolisanim uslovima u kojima je onemogućeno oslobađanje, uz zahtjev dostavlja se i dosije u skladu sa članom 27 ovog zakona.

Odredba člana 27 stav 5 ovog zakona primjenjuje se i na interne izolovane interemedijere.

Upis prevezenih izolovanih interemedijera u registar

Član 31

Prevezeni izolovani interemedijer koji se proizvodi, odnosno uvozi u količinama od najmanje 1 t godišnje upisuje se u registar na osnovu zahtjeva.

Uz zahtjev dostavljaju se i podaci o:

- 1) proizvođaču, odnosno uvozniku interemedijera (naziv i sjedište, odnosno ime i adresu);
- 2) identitetu interemedijera;
- 3) klasifikaciji interemedijera;
- 4) fizičko hemijskim svojstvima interemedijera sa efektima na zdravlje ljudi i životnu sredinu iz potpune studije ili rezimea studije;
- 5) upotrebi;
- 6) mjerama upravljanja rizikom koje će se primjenjivati.

Prilikom upisa u registar prevezenog izolovanog interemedijera koji su proizvedeni, odnosno uvezeni u količinama od najmanje 1 000 t godišnje, pored podataka iz stava 2 ovog člana, dostavlja se i dosije.

Odredbe st. 2 i 3 ovog člana primjenjuju se na prevezene izolovane interemedijere koji se koriste u sljedećim kontrolisanim uslovima ako:

- 1) je oslobađanje supstance tehničkim sredstvima onemogućeno, uključujući proizvodnju, prečišćavanje, čišćenje i održavanje opreme, uzorkovanje, analizu, punjenje i pražnjenje opreme i posuda i zbrinjavanje otpada;
- 2) se koriste tehnologije postupka i kontrole koje smanjuju emisije i izloženost;
- 3) supstancama rukuje zaposleni koji je osposobljen za bezbjedan rad;
- 4) se primjenjuju postupci ispiranja i pranja u slučaju čišćenja i održavanja, prije otvaranja i ulaska u sistem;
- 5) se koriste tehnologije postupka i kontrole koje smanjuju emisije i izloženost koja iz njih proizlazi tokom postupaka prečišćavanja, čišćenja i održavanja u slučaju hemijskog akcidenta i na mjestima gdje nastaje otpad;
- 6) se postupci rukovanja supstancama uredno dokumentuju i odvijaju pod nadzorom.

U slučaju da se prevezeni izolovani interemedijer ne koristi u kontrolisanim uslovima u kojima je onemogućeno oslobađanje uz zahtjev dostavlja se i dosije u skladu sa članom 27 ovog zakona.

Odredba člana 27 stav 5 ovog zakona, primjenjuje se i na prevezene izolovane interemedijere.

Ukoliko Agencija posumnja da upotreba internog izolovanog interemedijera predstavlja rizik za zdravlje ljudi ili životnu sredinu može:

- 1) prilikom upisa u registar da zahtjeva dodatne podatke o rizicima sa obrazloženjem;
- 2) nakon dostavljanja dodatnih podataka preporučiti mjere za smanjenje rizika.

Podnosilac zahtjeva za upis u registar je dužan da obavjesti Agenciju u slučaju da prestane sa proizvodnjom odnosno uvozom supstance ili proizvoda, kao i dalji korisnik koji je prestao sa upotrebom supstance ili proizvoda.

Promjena podataka upisanih u registar

Član 32

Proizvođači, odnosno uvoznici dužni su da Agenciji dostave svaku promjenu podataka upisanih u registar, a koja se odnosi na:

- 1) promjenu pravnog statusa proizvođača ili uvoznika (naziv ili sjedište proizvođača ili uvoznika);
- 2) promjenu sastava hemikalije;
- 3) promjenu godišnje ili ukupne proizvodnje, odnosno uvoza ili promjenu količina supstance koje su prisutne u proizvodima koje je proizveo odnosno uvezao;

- 4) nove identifikovane upotrebe i nove upotrebe koje se ne preporučuju;
- 5) nova saznanja o rizicima supstance na zdravlje ljudi i životnu sredinu, koje dovode do izmjena bezbjednosnog lista ili izvještaja o bezbjednosti hemikalije;
- 6) promjene o klasifikaciji i označavanju supstance;
- 7) ispitivanje hemikalija, ako podnosilac zahtjeva za upis u registar ocijeni da je potrebno izvršiti ispitivanje hemikalija;
- 8) izmjene izvještaja o bezbjednosti hemikalije.

Promjena podataka iz stava 1 ovog člana dostavlja se najkasnije u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

Promjena podataka se dostavlja i u slučaju iz člana 27 stav 5 ovog zakona.

Lista supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost

Član 33

Supstance koje su karcinogene, mutagene, toksične po reprodukciji i identifikovane kao PBT ili vPvB supstance unose se u listu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost.

U listu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost upisuju se i supstance koje dovode do poremećaja rada endokrino sistema ili imaju PBT ili vPvB svojstva ali ne ispunjavaju kriterijume za identifikaciju kao PBT ili vPvB, a naučno je utvrđeno da izazivaju značajne posljedice po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Lista supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost sadrži sljedeće podatke:

- 1) identitet supstance;
- 2) klasifikaciju supstance;
- 3) načine upotrebe za koje nije potrebno propisati dodatne mjere za smanjenje rizika.

Listu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Dosije za supstance koje izazivaju visoku zabrinutost

Član 34

Dosije za supstance koje izazivaju visoku zabrinutost, odnosno smješu koja sadrži tu supstancu, pored podataka iz člana 33 stav 3 ovog zakona, sadrži:

- 1) način upotrebe te supstance ili smješe koja sadrži tu supstancu;
- 2) mjere za smanjenje rizika prilikom upotrebe;
- 3) način sistematskog praćenja upotrebe supstance ili smješe koja sadrži tu supstancu.

Dosije iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o mogućim alternativnim supstancama, opasnostima, odnosno riziku koje alternativne supstance mogu da predstavljaju po zdravlje ljudi i životnu sredinu, ako su dostupni, kao i podatke koji su značajni za zamjenu tih supstanci alternativnim supstancama.

Stručna procjena supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost

Član 35

Agencija, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja, vrši stručnu procjenu:

- 1) podataka sadržanih u dosijeu za supstancu, odnosno smješu koja sadrži supstancu koja izaziva visoku zabrinutost;
- 2) podataka o unutrašnjim svojstvima supstance;
- 3) dosijea za supstancu, odnosno smješu;
- 4) bezbjednosti hemikalije, Izvještaja o bezbjednosti hemikalija i predloženih mjera upravljanja rizikom;
- 5) načina sistematskog praćenja upotrebe supstance koja izaziva visoku zabrinutost.

Ako Agencija procijeni da mjere za smanjenje rizika, odnosno način sistematskog praćenja upotrebe supstance koja izaziva visoku zabrinutost nijesu odgovarajuće, nalaže izmjenu predloženih mjera za smanjenje rizika, odnosno načina sistematskog praćenja upotrebe supstance koja izaziva visoku zabrinutost i određuje rok za izvršenje naloženih mjera.

Subjekti u lancu snabdijevanja dužni su da se pridržavaju naloženih mjera iz stava 2 ovog člana.

Upis supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost u registar vrši se rješenjem nakon provjere potpunosti podataka iz člana 34 ovog zakona, u roku od 180 dana od dana prijema zahtjeva za upis supstance u registar.

Stručna procjena se ne vrši za interni izolovani intermedijer koji se koristi u kontrolisanim uslovima i za polimere.

Evidencija hemikalija i obaveza čuvanja podataka

Član 36

Dobavljač je dužan da vodi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o:

- 1) identitetu hemikalije;
- 2) distributerima, odnosno daljim korisnicima i količinama hemikalija koje su im isporučene;
- 3) zbirnim količinama hemikalija koje su prodate potrošačima u kalendarskoj godini.

Evidencija iz stava 1 ovog člana čuva se najmanje deset godina nakon posljednje proizvodnje, odnosno stavljanja na tržište ili upotrebe hemikalije.

Ako dobavljač prenese svoje poslove ili dio poslova trećem licu, obaveza iz stava 2 ovog člana, prenosi se na to lice, a u slučaju prestanka obavljanja djelatnosti dobavljač je dužan da o tome odmah obavijesti Agenciju.

Dobavljač je dužan da Agenciji dostavi podatke iz evidencije o hemikalijama na njen zahtjev.

Način vođenja evidencije o hemikalijama propisuje Ministarstvo.

V. SLOBODAN PROMET OPASNIH HEMIKALIJA

Dozvola za obavljanje slobodnog prometa opasnih hemikalija

Član 37

Slobodan promet opasnih hemikalija vrši dobavljač na osnovu dozvole Agencije za obavljanje slobodnog prometa opasnih hemikalija (u dalje tekstu: dozvola).

Dozvola se izdaje na zahtjev dobavljača koji stavlja u slobodan promet hemikalije.

Dozvola se može izdati dobavljaču koji ima odgovarajući prostor za skladištenje i čuvanje opasnih hemikalija na način kojim se onemogućava dostupnost licima za upotrebu u nedozvoljene svrhe.

Zahtjev za izdavanje dozvole

Član 38

Zahtjev za izdavanje dozvole sadrži:

- 1) naziv i sjedište, odnosno ime i adresu dobavljača, trgovačko ime hemikalije i naziv i sjedište proizvođača hemikalija;
- 2) podatke o načinu pakovanja i označavanju hemikalija;
- 3) podatke o namjeni i upotrebi hemikalija;
- 4) podatke o količini hemikalija;
- 5) podatke o načinu skladištenja hemikalija (lokacija i opis prostorija);
- 6) mjere koje će se sprovesti za bezbjedno čuvanje i skladištenje hemikalija;
- 7) druge podatke, na zahtjev Agencije.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilaže se i ugovor o osiguranju od odgovornosti za eventualnu štetu koja može nastati upotrebom hemikalija.

Bliže uslove za skladištenje i mjere za bezbjedno čuvanje, odnosno upotrebu opasnih hemikalija propisuje Ministarstvo.

Evidencija o izdatim dozvolama

Član 39

Evidenciju o izdatim dozvolama vodi Agencija.

Način vođenja evidencije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Ograničenja za određene hemikalije

Član 40

Hemikalije koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu mogu se upotrebljavati na način, pod uslovima i u rokovima koje propisuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na proizvodnju, stavljanje na tržište i upotrebu supstanci za naučna istraživanja i razvoj i upotrebu supstanci za kozmetičke proizvode u skladu sa propisom kojim se uređuju kozmetički proizvodi.

Propisom iz stava 1 ovog člana, utvrđuju se zabranjeni odnosno dozvoljeni načini upotrebe i drugi uslovi za proizvodnju, stavljanje na tržište, prijavljivanje i upotrebu supstance, smješe ili određenog proizvoda.

VI. IZVOZ I UVOZ HEMIKALIJA

Izvoz

Član 41

Izvoz hemikalija sa Liste hemikalija koje podliježu postupku prethodnog obavještanja vrši se na osnovu obavještenja koje dostavlja Agencija zemlji u koju se izvozi hemikalija.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se za:

- 1) hemikalije sa Liste hemikalija za postupak prethodnog obavještenja;
- 2) hemikalije koje sadrže supstancu sa Liste hemikalija za postupak prethodnog obavještenja u koncentraciji koja je opasna;
- 3) proizvode koji sadrže hemikalije sa Liste hemikalija za PIC postupak.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana priprema izvoznik hemikalije i dostavlja Agenciji.

Obavještenje iz stava 3 ovog člana naročito sadrži podatke o:

- 1) izvozniku, odnosno uvozniku (naziv i sjedište, odnosno ime i adresu);
- 2) identitetu hemikalije ili proizvoda;
- 3) svojstvima te hemikalije;
- 4) mjerama za smanjenje rizika.

Agencija vrši provjeru podataka iz obavještenja i nakon izvršene provjere dostavlja obavještenje zemlji u koju se izvozi hemikalija.

Nakon dostavljanja obavještenja Agencija izdaje potvrdu izvozniku hemikalije.

Bliži sadržaj obavještenja iz stava 1 ovog člana, postupak i rokove za sprovođenje postupka prethodnog obavještenja propisuje Ministarstvo.

Listu hemikalija za postupak prethodnog obavještanja propisuje Ministarstvo.

Uvoz

Član 42

Uvoz hemikalija sa Liste hemikalija koje podliježu postupku prethodnog obavještanja vrši se tako što Agencija dobija obavještenje o izvozu od nadležnog organa zemlje iz koje se izvozi hemikalija.

Agencija nakon dobijanja obavještenja o izvozu informiše organ iz stava 1 ovog člana da je primila obavještenje.

Izvoz hemikalija po PIC postupku

Član 43

PIC postupak sprovodi se za izvoz hemikalije koja se nalazi na Listi hemikalija za PIC postupak i za hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije.

PIC postupak se sprovodi na osnovu obavještenja koje izvoznik hemikalije podnosi Agenciji.

Obavještenje iz stava 2 ovog člana, sadrži podatke o:

- 1) izvozniku, odnosno uvozniku (naziv i sjedište odnosno ime i adresu);
- 2) identitetu hemikalije;
- 3) fizičko-hemijskim, toksikološkim i ekotoksikološkim svojstvima hemikalije;
- 4) naziv prema IUPAC;

5) CAS broj hemikalije.

Agencija vrši provjeru podataka iz obavještenja i nakon izvršene provjere dostavlja obavještenje nadležnom organu zemlje uvoznice radi pribavljanja saglasnosti.

Ako nadležni organ zemlje uvoza obavijesti Agenciju da je saglasan sa uvozom, odnosno saglasan sa uvozom pod određenim uslovima, Agencija dostavlja saglasnost izvozniku hemikalije.

Agencija je dužna da dostavi odluku u vezi sa uvozom hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije Sekretarijatu Roterdamske konvencije.

Bliži sadržaj obavještenja iz stava 3 ovog člana, postupak i rokove za sprovođenje PIC postupka propisuje Ministarstvo.

Listu hemikalija za PIC postupak propisuje Ministarstvo.

Uvoz hemikalija po PIC postupku

Član 44

Za uvoz hemikalija sa Liste hemikalija za PIC postupak i za hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije saglasnost daje Agencija na osnovu prethodnog obavještenja nadležnog organa zemlje izvoznice.

Podaci o uvezenim i izvezenim količinama hemikalija

Član 45

Izvoznici i uvoznici hemikalija iz čl. 41 do 44 ovog zakona dužni su da Agenciji dostavljaju podatke o izvezenim, odnosno uvezenim količinama hemikalija i proizvoda, o zemljama iz kojih su izvezene, odnosno uvezene hemikalije, kao i podatke o izvozniku, odnosno uvozniku hemikalija.

Podaci iz stava 1 ovog člana dostavljaju se do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Na osnovu podataka iz stava 1 ovog člana Agencija vodi evidenciju o uvezenim i izvezenim hemikalijama, odnosno proizvodima.

Evidencija iz stava 3 ovog člana vodi se u elektronskoj formi.

Način dostavljanja podataka iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Izveštaj o stvarnim količinama

Član 46

Izvoznik, odnosno uvoznik hemikalije ili određenog proizvoda dužan je da Agenciji dostavi izveštaj o stvarnim količinama izvezenih, odnosno uvezenih hemikalija ili proizvoda, u roku od 30 dana od dana izvršenog izvoza, odnosno uvoza.

Način dostavljanja izveštaja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Tranzit hemikalije

Član 47

Izvoznik hemikalije dužan je da dostavi Agenciji podatke koje zahtijeva nadležni organ zemlje preko čije teritorije se vrši tranzit hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije, najkasnije 30 dana prije dana tranzita.

Agencija nadležnom organu zemlje preko koje se vrši tranzit hemikalije iz stava 1 ovog člana dostavlja podatke o tranzitu hemikalije, najkasnije 15 dana prije dana tranzita.

Lista opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen

Član 48

Hemikalije i proizvodi čija je upotreba zabranjena, radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine ne smiju se izvoziti.

Hemikalije čiji rok upotrebe ističe šest mjeseci poslije izvoza ne smiju se izvoziti.

Listu opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen propisuje Ministarstvo.

Lista iz stava 3 ovog člana sadrži: naziv opasne hemikalije, odnosno proizvoda, brojeve kojima se identifikuje hemikalija, odnosno proizvod i tarifni broj opasne hemikalije, odnosno proizvoda.

VII. DETERGENTI

Stavljanje na tržište detergenata

Član 49

Detergenti se mogu stavljati na tržište samo ako ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i ako hemikalije i površinski aktivne supstance sadržane u detergentu ispunjavaju uslove koji se odnose na klasifikaciju, označavanje i pakovanje propisane ovim zakonom.

Ograničenja biorazgradljivosti površinski aktivnih supstanci

Član 50

Industrijski detergenti i detergenti za profesionalnu upotrebu koji sadrže površinski aktivne supstance koje ne ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i detergent za kućnu upotrebu, koji kao aktivnu komponentu sadrže hemikaliju sa Liste klasifikovanih supstanci u procentu većem od 1% mogu se stavljati na tržište na osnovu dozvole za upotrebu površinski aktivne supstance koju izdaje Agencija.

Ispitivanje biorazgradljivosti površinski aktivne supstance mogu da vrše laboratorije akreditovane za metode iz stava 4 ovog člana.

Ukoliko u Crnoj Gori nema laboratorija akreditovanih za određenu analizu, Ministarstvo može da angažuje akreditovanu laboratoriju iz druge države.

Metode ispitivanja biorazgradljivosti površinski aktivne supstance propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Zahtjev za izdavanje dozvole za upotrebu površinski aktivne supstance

Član 51

Dozvola iz člana 50 stav 1 ovog zakona izdaje se na osnovu zahtjeva koji Agenciji podnosi proizvođač detergenta.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavljaju se:

- 1) tehnički dosije o površinski aktivnim supstancama koji naročito sadrži identitet površinski aktivne supstance;
- 2) rezultati ispitivanja biorazgradljivosti površinski aktivne supstance;
- 3) podaci o površinski aktivnoj supstanci i metabolitima biorazgradnje;
- 4) podaci o količini površinski aktivne supstance u detergentu koji je stavljen na tržište;
- 5) podaci o predviđenom načinu upotrebe detergenta;
- 6) predlog procjene rizika koji predstavlja površinski aktivna supstanca.

Provjera podataka

Član 52

Na osnovu podataka iz zahtjeva iz člana 51 stav 2 ovog zakona Agencija provjerava da li:

- 1) se detergent upotrebljava na način da se površinski aktivna supstanca minimalno ispušta u životnu sredinu;
- 2) se detergent sa tom površinski aktivnom supstancom upotrebljava za industrijske ili profesionalne svrhe;
- 3) je rizik koji ta površinski aktivna supstanca predstavlja po zdravlje ljudi i životnu sredinu minimalan, uzimajući u obzir količinu površinski aktivne supstance u detergentu koji je stavljen na tržište i način upotrebe tog detergenta, kao i uslove za bezbjednost hrane i održavanja higijene;
- 4) površinski aktivna supstanca koja je sadržana u detergentu ispunjava kriterijume primarne biorazgradljivosti.

Izdavanje dozvole

Član 53

Dozvola iz člana 50 ovog zakona izdaje se u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva.

Dozvolom iz stava 1 ovog člana Agencija može odrediti uslove za stavljanje na tržište i upotrebu površinski aktivne supstance kao sastojka detergenta.

Dozvola za površinski aktivnu supstancu

Član 54

Imalac dozvole iz člana 50 ovog zakona dužan je da, ukoliko dođe do promjene u pogledu količine površinski aktivnih supstanci u detergentu ili se izmijeni način upotrebe detergenta, Agenciji dostavi tehnički dosije o površinski aktivnoj supstanci ažuriran tim podacima.

Na osnovu podataka iz stava 1 ovog člana, Agencija može da izda:

- novu dozvolu kojom se određuju uslovi za upotrebu te površinski aktivne supstance;
- rješenje o oduzimanju dozvole kojim određuje rok u kojem se detergent koji sadrži površinski aktivnu supstancu mora povući sa tržišta.

Listu površinski aktivnih supstanci koje se mogu upotrebljavati u detergentima, kao i Listu površinski aktivnih supstanci koje su zabranjene za upotrebu u detergentima propisuje Ministarstvo.

Liste iz stava 3 ovog člana objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore".

Ispitivanje površinski aktivnih supstanci

Član 55

Aerobnu biorazgradljivost površinski aktivnih supstanci vrši ovlašćena laboratorija za odgovarajuću metodu ispitivanja čiji je rad usklađen sa smjernicama DLP.

Proizvođač detergenta dužan je da čuva rezultate ispitivanja iz stava 1 ovog člana, kojima se potvrđuje da je ispunjen kriterijum potpune aerobne biorazgradljivosti površinski aktivnih supstanci i da ih dostavlja Agenciji na njen zahtjev.

Proizvođač detergenta koji je namijenjen za medicinsku upotrebu dužan je da sačini listu o sastavu detergenta i da je čuva pet godina, kao povjerljivu i koristi je samo u medicinske svrhe.

Način obilježavanja i sadržaj liste iz stava 3 ovog člana o sastavu detergenta propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

VIII. DOBRA LABORATORIJSKA PRAKSA

Neklinička ispitivanja hemikalija

Član 56

Neklinička ispitivanja hemikalija vrše se, radi ocjenjivanja hemikalija i procjene rizika njihove potencijalne opasnosti za zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Neklinička ispitivanja hemikalija mogu da vrše, laboratorije čiji je rad usklađen sa smjernicama DLP.

Smjernice i uslove za DLP propisuje Ministarstvo.

Zahtjev za dobijanje DLP sertifikata

Član 57

Ispunjenost uslova DLP utvrđuje Agencija i izdaje DLP sertifikat.

DLP sertifikat izdaje se na osnovu zahtjeva koji podnosi laboratorija.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana sadrži: naziv i sjedište laboratorije, ime i prezime odgovornog lica, vrste hemikalija koje će ispitivati i metode kojima će se vršiti ispitivanje.

DLP sertifikat izdat od strane nadležnog organa države članice Radne grupe za DLP Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) priznaje se u Crnoj Gori.

Bliži sadržaj zahtjeva i obrazac DLP sertifikata propisuje Ministarstvo.

Ovlašćenje

Član 58

Laboratorija koja ima DLP sertifikat može vršiti neklinička ispitivanja na osnovu ovlašćenja Ministarstva.

Rješenje iz stava 1 ovog člana, izdaje se na osnovu javnog poziva koje raspisuje Ministarstvo.

Oduzimanje DLP sertifikata

Član 59

Ako ovlašćena laboratorija prestane da obavlja neklinička ispitivanja u skladu sa smjernicama DLP mora o tome, u pisanoj formi, obavijestiti Ministarstvo.

Na osnovu obavještenja iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo donosi rješenje o oduzimanju ovlaštenja.

IX. UPRAVLJANJE HEMIKALIJAMA

Kontrola stavljanja na tržište i upotreba hemikalija

Član 60

U cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog uticaja hemikalija Agencija vrši praćenje upotrebe i stavljanja na tržište hemikalija.

Na osnovu praćenja hemikalija Agencija sačinjava izvještaj o upravljanju hemikalijama (u daljem tekstu: Izvještaj) i dostavlja ga Ministarstvu, do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Izvještaj je sastavni dio izvještaja o stanju životne sredine u skladu sa Zakonom o životnoj sredini.

Izvještaj sadrži podatke o:

- 1) inspekcijском nadzoru;
- 2) mjerama koje su preduzete u toku inspekcijскоg nadzora;
- 3) izvozu i uvozu hemikalija;
- 4) izvozu i uvozu hemikalija po PIC postupku;
- 5) tranzitu hemikalija;
- 6) informacijama koje se odnose na dugotrajne organske zagađujuće supstance (u daljem tekstu: POPs) zalihe;
- 7) informacijama prikupljenih iz POPs inventara emisija;
- 8) prisutnosti POPs-a u životnoj sredini.

Informacioni sistem za hemikalije

Član 61

Razmjenu podataka o bezbjednom upravljanju hemikalijama sa međunarodnim organizacijama i stranim državama u skladu sa ratifikovanim međunarodnim ugovorima i sporazumima, kao i sa nadležnim tijelima i organizacijama Evropske unije vrši Agencija.

Povjerljivost i dostupnost podataka

Član 62

Podatke koji se dostavljaju u postupku upisa hemikalije u registar, u postupku izdavanja dozvole za obavljanje slobodnog prometa i dozvole za površinski aktivnu supstancu i drugim postupcima koji su označeni kao povjerljivi Agencija je dužna da čuva, u skladu sa zakonom.

Podaci o hemikalijama i proizvodima su javni:

- 1) naziv supstance;
- 2) klasifikacija i označavanje supstance;
- 3) fizičko hemijski podaci o supstanci i podaci o njenom kretanju u životnoj sredini;
- 4) rezultati toksikoloških i ekotoksikoloških studija;
- 5) podaci o bezbjednoj upotrebi hemikalija;
- 6) DNEL (Derived No-Effect Level - nivo izloženosti bez efekta) ili PNEC (Predicted No-Effect Concentration - predviđena koncentracija bez efekta);
- 7) opis analitičkih metoda ili podataka iz stručne literature za identifikaciju supstance ili identifikaciju nečistoća i aditiva.

Nacionalna strategija upravljanja hemikalijama

Član 63

Radi adekvatnog upravljanja hemikalijama, od proizvodnje, odnosno uvoza do odlaganja, koji doprinosi održivom razvoju Crne Gore, donosi se Nacionalna strategija upravljanja hemikalijama (u daljem tekstu: Nacionalna strategija).

Nacionalnu strategiju na period od četiri godine donosi Vlada.

Nacionalna strategija sadrži:

- 1) procjenu stanja i problema u oblasti upravljanja hemikalijama;
- 2) prioritetne aktivnosti i mjere za očuvanje zdravlja ljudi i životne sredine;
- 3) srednjoročne i dugoročne nacionalne strateške ciljeve;
- 4) prioritetne zadatke na svim područjima hemijske bezbjednosti;
- 5) akcione planove za sprovođenje Nacionalne strategije sa prioritetima i izvorima finansiranja.

Godišnji izvještaj o sprovođenju Nacionalne strategije sačinjava Ministarstvo i dostavlja Vladi do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Informisanje javnosti o rizicima i ostale odgovornosti

Član 64

Agencija je dužna da o rizicima koji proizlaze iz upotrebe hemikalija, radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine obavještava javnost putem medija.

Agencija priprema vodiče o rizicima i bezbjednoj upotrebi hemikalija ili proizvoda.

Agencija je dužna da pruža stručne savjete (helpdesk) proizvođačima, uvoznicima, daljim korisnicima i drugim zainteresovanim licima za bezbjedno upravljanje hemikalijama.

Podatke o akutnim trovanjima i drugim uticajima hemikalija na zdravlje ljudi, zdravstvene ustanove dostavljaju Agenciji, organu državne uprave nadležnom za poslove zdravlja i Institutu za javno zdravlje.

Podatke o preventivnim mjerama koje treba preduzeti za sprečavanje trovanja, uvoznici ili dalji korisnici koji stavljaju hemikalije na tržište dostavljaju Agenciji.

Reklamiranje

Član 65

Dobavljač je dužan da prilikom reklamiranja supstanci koje stavlja na tržište i koja je klasifikovana kao opasna navede klasu opasnosti za tu supstancu.

Dobavljač je dužan da prilikom reklamiranja smješe koju stavlja na tržište i koja je klasifikovana kao opasna navede klasu opasnosti sa etikete.

Primjena propisa

Član 66

Obrada, razmjena i objavljivanje prostornih podataka u elektronskom obliku vrši se u skladu sa zakonima kojima se uređuje elektronska uprava, elektronski potpis, elektronski dokument, elektronska trgovina i informaciona bezbjednost, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

X. NADZOR

Vršenje nadzora

Član 67

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspekcijски nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ uprave nadležan za inspekcijske poslove preko ekoloških i sanitarnih inspektora.

Ekološki inspektor vrši inspekcijски nadzor upotrebe hemikalija u industrijskim postrojenjima, postrojenjima za koja se izdaje integrisana dozvola za rad i seveso postrojenjima, nad: klasifikacijom, označavanjem, pakovanjem, upisom u registar hemikalija, ispunjenošću uslova za skladištenje hemikalije, sadržajem i dostavljanjem bezbjednosnog lista, evidencijom i industrijskim detergentima.

Sanitarni inspektor vrši inspekcijски nadzor nad: klasifikacijom, označavanjem, pakovanjem hemikalija i proizvoda i njihovim reklamiranjem, higijenom spoljašnjosti pakovanja hemikalija, primjenom ograničenja proizvodnje, stavljanja na tržište, ili upotrebu hemikalija ili proizvoda odnosno proizvoda u opštoj upotrebi, ispunjenošću uslova za skladištenje i prodaju hemikalije, kao i načinom obilježavanja tog prostora, sadržajem i dostavljanjem bezbjednosnog lista, evidencijom i detergentima.

Uzorkovanje hemikalija

Član 68

Inspektori iz člana 67 ovog zakona mogu da vrše uzorkovanje hemikalije i proizvoda radi utvrđivanja da li su ispunjeni uslovi za stavljanje na tržište odnosno za upotrebu hemikalije i proizvoda.

Inspektor može povjeriti akreditovanoj laboratoriji provjeru ili ispitivanje hemikalija i proizvoda.

Prilikom uzimanja uzoraka proizvođač, zastupnik, uvoznik ili distributer dužan je da nadležnom inspektor stavi besplatno na raspolaganje potrebne količine uzoraka radi ispitivanja.

Troškove uzorkovanja i ispitivanja hemikalije i proizvoda snosi pravno lice ili preduzetnik od kog je uzorak uzet.

Ovlašćenja organa uprave nadležnog za carinske poslove

Član 69

Kontrolu uvoza, izvoza i tranzita hemikalija, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima, vrši organ uprave nadležan za carinske poslove (u daljem tekstu: Uprava carina).

Nadzor nad proizvodima iz uvoza vrši Uprava carina u skladu sa propisom kojim je uređena oblast nadzora proizvoda na tržištu.

Prava i obaveze inspektora

Član 70

U vršenju nadzora iz člana 67 ovog zakona nadležni inspektor ima obavezu da:

- 1) naredi da se hemikalija koja se stavlja na tržište klasifikuje, označi i pakuje u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;
- 2) zabrani stavljanje na tržište hemikalija klasifikovanih, označenih i pakovanih suprotno ovom zakonu i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;
- 3) naredi da ambalaža u koju se pakuje opasna hemikalija i zatvarači budu izrađeni od materijala koji nije osjetljiv u dodiru sa sadržajem, niti da izaziva reakciju sa sadržajem;
- 4) naredi da se ambalaža u koju je upakovana supstanca ili smješa klasifikovana kao opasna označi oznakom opasnosti sa pisanim upozorenjem, i da upozorenje bude napisano jasno na crnogorskom jeziku i Brajevom pismu;
- 5) naredi dobavljaču opasne hemikalije i smješe koja nije opasna, ali sadrži barem jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna, da na oznaci unese dopunska obavještenja o opasnim svojstvima i mjerama opreza na način da se njeni korisnici ne dovode u zabludu o opasnim svojstvima hemikalije;
- 6) zabrani upotrebu alternativnog hemijskog naziva hemikalije ako nije izdato odobrenje Agencije za upotrebu alternativnog hemijskog naziva hemikalije ili naredi da se taj naziv upotrebljava u skladu sa odobrenjem;
- 7) naredi da se opasne hemikalije skladište na način kojim se ne ugrožava zdravlje ljudi i životna sredina, odnosno naredi da se otpad od hemikalija, odnosno ostaci od hemikalija i korišćena ambalaža skladište i bezbjedno odlažu u skladu sa zakonom kojim je uređeno upravljanje otpadom;
- 8) zabrani da se opasne hemikalije skladište na način kojim se ugrožava zdravlje ljudi i životna sredina, odnosno zabrani da se otpad od hemikalija, odnosno da se ostaci od hemikalija i korišćena ambalaža skladište i bezbjedno odlažu suprotno zakonu kojim je uređeno upravljanje otpadom;
- 9) naredi da se hemikalija ili proizvod koji se stavljaju na tržište kao proizvod u opštoj upotrebi prodaju u skladu sa propisanim načinom prodaje hemikalije;
- 10) zabrani prodaju hemikalije ili proizvoda koji se stavljaju na tržište kao proizvod u opštoj upotrebi suprotno propisanom načinu prodaje hemikalije;
- 11) naredi da se ispune propisane obaveze u vezi sa sadržajem, ažuriranjem i dostavljanjem bezbjednosnog lista;
- 12) naredi da se za proizvod koji sadrži supstancu koja ima svojstva iz člana 33 ovog zakona dostavljaju podaci koji su dovoljni za bezbjednu upotrebu tog proizvoda, a najmanje naziv supstance;
- 13) naredi dobavljaču da preduzme mjere predostrožnosti za hemikalije koje proizvodi i stavlja na tržište, odnosno upotrebljava, radi sprečavanja, odnosno smanjenja njihovog štetnog uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- 14) naredi da se hemikalija za koju je propisana obaveza upisa u registar prijavi u propisanom roku, odnosno da se svake naredne godine u određenom roku dostave propisani podaci;

- 15) naredi da se za supstance koje izazivaju visoku zabrinutost primjenjuju mjere upisane u dosijeu za tu supstancu;
- 16) zabrani upotrebu supstance koja izaziva visoku zabrinutost ako se ne primjenjuju mjere upisane u dosijeu za tu supstancu;
- 17) zabrani stavljanje na tržište opasne hemikalije, hemikalije koja sadrži supstancu identifikovanu kao PBT ili vPvB, ako nijesu ispunjene propisane obaveze u vezi sa sadržajem, ažuriranjem i dostavljanjem bezbjednosnog lista;
- 18) naredi dobavljaču da vodi evidenciju o hemikalijama koja sadrži propisane podatke o hemikaliji, kao i da se evidencija čuva najmanje deset godina od poslednje proizvodnje, odnosno stavljanja na tržište ili upotrebe hemikalije;
- 19) naredi dobavljaču da pribavi od nadležnog organa dozvolu za obavljanje slobodnog prometa opasnih hemikalija;
- 20) zabrani da slobodan promet opasnih hemikalija obavlja dobavljač koji ne posjeduje dozvolu za obavljanje slobodnog prometa opasnih hemikalija izdatu od nadležnog organa;
- 21) naredi dobavljaču da obezbijedi odgovarajući prostor za skladištenje i čuvanje opasnih hemikalija kojim će onemogućiti dostupnost licima za upotrebu u nedozvoljene svrhe;
- 22) naredi da se hemikalija koja predstavlja neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu upotrebljava u skladu sa propisanim načinom, uslovima i u rokovima od kada su ograničenja postala obavezna za primjenu;
- 23) zabrani proizvodnju, upotrebu i stavljanje na tržište hemikalije koja predstavlja neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu ako se upotrebljava suprotno propisanom načinu, uslovima i rokovima od kada su ograničenja postala obavezna za primjenu;
- 24) naredi da se povuče hemikalija koja predstavlja neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu ako se upotrebljava suprotno propisanom načinu, uslovima i rokovima od kada su ograničenja postala obavezna za primjenu;
- 25) naredi da se hemikalija koja predstavlja neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu koja se upotrebljavala suprotno propisanom načinu, uslovima i rokovima od kada su ograničenja postala obavezna za primjenu, vrati u zemlju porijekla ili da se sa njom postupi u skladu sa zakonom kojim je uređeno upravljanje otpadom;
- 26) naredi izvozniku hemikalija sa Liste hemikalija koje podliježu postupku prethodnog obavještanja da prije izvoza dostavi Agenciji obavještenje sa propisanim podacima;
- 27) naredi izvozniku hemikalije koja se nalazi na Listi hemikalija za PIC postupak i Listi Roterdamske konvencije da prije izvoza dostavi Agenciji obavještenje za sprovođenje PIC postupka;
- 28) naredi da detergentski koji se stavljaju na tržište ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i da hemikalije i površinski aktivne supstance sadržane u detergentu ispunjavaju uslove koji se odnose na klasifikaciju, označavanje i pakovanje propisane ovim zakonom;
- 29) zabrani stavljanje na tržište detergentski koji ne ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i ako hemikalije i površinski aktivne supstance sadržane u detergentu ne ispunjavaju uslove koji se odnose na klasifikaciju, označavanje i pakovanje propisane ovim zakonom;
- 30) naredi dobavljaču da prilikom reklamiranja supstance koju stavlja na tržište i koja je klasifikovana kao opasna navede klasu opasnosti za tu supstancu;
- 31) zabrani reklamiranje supstance koja se stavlja na tržište i koja je klasifikovana kao opasna a nije navedena klasa opasnosti za tu supstancu;
- 32) naredi dobavljaču da prilikom reklamiranja smješe koju stavlja na tržište i koja je klasifikovana kao opasna navede klasu opasnosti sa etikete;
- 33) zabrani reklamiranje smješe koja se stavlja na tržište i koja je klasifikovana kao opasna a nije navedena klasa opasnosti sa etikete.

XI. KAZNENA ODREDBA

Član 71

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) stavlja na tržište hemikalije, a iste ne klasifikuje, ne označi i ne pakuje u skladu sa ovim zakonom (član 6 stav 1);

- 2) nije utvrdio relevantne podatke koji su dostupni za tu supstancu kako bi odredili stepen opasnosti po zdravlje ljudi i životnu sredinu (član 7 stav 1);
- 3) nije utvrdio relevantne podatke koji su dostupni za tu smještu ili supstance koje ona sadrži kako bi odredio stepen opasnosti po zdravlje ljudi i životnu sredinu (član 8 stav 1);
- 4) vrši ispitivanje hemikalija na primatima radi klasifikacije (član 9 stav 2);
- 5) vrši ispitivanje hemikalija na ljudima (član 9 stav 3);
- 6) su ambalaža i zatvarači izrađeni od materijala osjetljivog u dodiru sa sadržajem i izazivaju reakcije sa sadržajem (član 11 stav 2);
- 7) ambalažu u koju je upakovana supstanca ili smješa koja je klasifikovana kao opasna ne označi oznakom opasnosti sa pisanim upozorenjima (član 12 stav 1);
- 8) na oznaci opasne hemikalije i smješe koja nije opasna, ali sadrži barem jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna, ne unese dopunska obavještenja o opasnim svojstvima i mjerama opreza na način da se njeni korisnici ne dovode u zabludu o opasnim svojstvima hemikalije (član 12 stav 4);
- 9) ne skladišti opasne hemikalije na način kojim se ne ugrožava zdravlje ljudi i životna sredina (član 16 stav 1);
- 10) hemikaliju ili proizvod koji se stavljaju na tržište kao proizvodi u opštoj upotrebi, prodaje u specijalizovanim prodajnim objektima za hemikalije ili u drugim prodajnim objektima, a ne drže se odvojeno od ostalih proizvoda u opštoj upotrebi, tako da dolaze u dodir sa drugim proizvodima i da potrošača dovode u zabludu o namjeni (član 17 stav 1);
- 11) primaocu hemikalije ne dostavi bezbjednosni list (safety data sheet) za opasnu hemikaliju, hemikaliju koja sadrži supstance identifikovane kao PBT ili vPvB i druge hemikalije koje imaju svojstva iz člana 33 st. 1 i 2 ovog zakona koje se stavljaju na tržište (član 18 stav 1);
- 12) ne vrši izmjene sadržaja bezbjednosnog lista u skladu sa novim saznanjima o hemikaliji, a naročito saznanjima koja mogu uticati na mjere za smanjenje i kontrolu rizika, odnosno opasnosti hemikalije, kao i o ograničenjima (član 20 stav 1);
- 13) ne dostavi izmijenjeni bezbjednosni list svakom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdijevanja kojima je hemikalija isporučena u prethodnih 12 mjeseci (član 20 stav 2);
- 14) Agenciji ne dostavi Izvještaj o bezbjednosti hemikalije koji se sačinjava na osnovu procjene bezbjednosti hemikalije sa mjerama za smanjenje i kontrolu rizika supstance, za sve supstance u količinama od najmanje 10 t, koje je uvezao i stavio na tržište u toku godine (član 21 stav 1);
- 15) podaci u sačinjenom Izvještaju o bezbjednosti hemikalije ne odgovaraju podacima navedenim u bezbjednosnom listu (član 22 stav 1);
- 16) za hemikalije i proizvode iz člana 19 stav 2 ovog zakona za koje se ne dostavlja bezbjednosni list primaocu hemikalije ne dostavi: broj registracije ako su raspoloživi, za sve supstance; podatke o tome da li se supstanca nalazi na Listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost; podatke o ograničenjima; druge podatke o supstanci za utvrđivanje mjera upravljanja rizikom sa posebnim uslovima (član 23 stav 3);
- 17) ne preduzima mjere predostrožnosti za hemikalije koje proizvodi odnosno stavlja na tržište, odnosno upotrebljava, radi sprečavanja, odnosno smanjenja njihovih štetnih uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu (član 25);
- 18) najkasnije do 31. marta tekuće godine ne podnese Agenciji zahtjev za upis hemikalija u registar za hemikalije koje je proizveo, odnosno uvezao u prethodnoj godini (član 27 stav 1);
- 19) Agenciji ne dostavi u roku od najkasnije 30 dana od nastanka promjene, svaku promjenu podataka upisanih u registar, a koja se odnosi na: promjenu pravnog statusa proizvođača ili uvoznika (naziv ili sjedište proizvođača ili uvoznika); promjenu sastava hemikalije; promjenu godišnje ili ukupne proizvodnje, odnosno uvoza ili promjenu količina supstance koje su prisutne u proizvodima koje je proizveo odnosno uvezao; nove identifikovane upotrebe i nove upotrebe koje se ne preporučuju; nova saznanja o rizicima supstance na zdravlje ljudi i životnu sredinu, koje dovode do izmjena bezbjednosnog lista ili izvještaja o bezbjednosti hemikalije; promjene o klasifikaciji i označavanju supstance; ispitivanje hemikalija, ako podnosilac zahtjeva za upis u registar ocijeni da je potrebno izvršiti ispitivanje hemikalija; izmjene izvještaja o bezbjednosti hemikalije (član 32 st. 1 i 2);
- 20) ne vodi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o: identitetu hemikalije; distributerima, odnosno daljim korisnicima i količinama hemikalija koje su im isporučene; zbirnim količinama hemikalija koje su prodate potrošačima u kalendarskoj godini (član 36 stav 1);
- 21) Agenciji ne dostavi podatke iz evidencije o hemikalijama na njen zahtjev (član 36 stav 4);

- 22) vrši slobodan promet opasnih hemikalija bez dozvole Agencije za obavljanje slobodnog prometa opasnih hemikalija (član 37 stav 1);
 - 23) vrši izvoz hemikalije sa Liste hemikalija koje podliježu postupku prethodnog obavještanja bez obavještenja koje dostavlja Agencija zemlji u koju se izvozi hemikalija (član 41 stav 1);
 - 24) sprovodi PIC postupak bez obavještenja koje izvoznik hemikalija podnosi Agenciji (član 43 stav 2);
 - 25) Agenciji ne dostavi do 31. marta tekuće za prethodnu godinu podatke o izvezenim, odnosno uvezenim količinama hemikalija i proizvoda, o zemljama iz kojih su izvezene, odnosno uvezene hemikalije, kao i podatke o izvozniku, odnosno uvozniku hemikalija (član 45 st. 1 i 2);
 - 26) Agenciji ne dostavi izvještaj o stvarnim količinama izvezenih, odnosno uvezenih hemikalija ili proizvoda, u roku od 30 dana od dana izvršenog izvoza, odnosno uvoza (član 46 stav 1);
 - 27) izvozi hemikalije i proizvode čija je upotreba zabranjena radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine (član 48 stav 1);
 - 28) izvozi hemikalije čiji rok upotrebe ističe šest mjeseci posle izvoza (član 48 stav 2);
 - 29) stavlja na tržište detergente koji ne ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i ako hemikalije i površinski aktivne supstance sadržane u detergentu ne ispunjavaju uslove koji se odnose na klasifikaciju, obilježavanje i pakovanje propisane ovim zakonom (član 49);
 - 30) stavlja na tržište bez dozvole za upotrebu površinski aktivne supstance koju izdaje Agencija industrijske detergente i detergente za profesionalnu upotrebu koji sadrže površinski aktivne supstance koje ne ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i detergent za kućnu upotrebu, koji kao aktivnu komponentu sadrže hemikaliju sa Liste klasifikovanih supstanci u procentu većem od 1% (član 50 stav 1);
 - 31) ukoliko dođe do promjene u pogledu količine površinski aktivnih supstanci u detergentu ili se izmijeni načina upotrebe detergenta Agenciji ne dostavi tehnički dosije o površinski aktivnoj supstanci ažuriran tim podacima (član 54 stav 1);
 - 32) vrši neklinička ispitivanja bez ovlašćenja Ministarstva (član 58 stav 1);
 - 33) prilikom reklamiranja supstance koja se stavlja na tržište i koja je klasifikovana kao opasna ne navede klasu opasnosti za tu supstancu (član 65 stav 1);
 - 34) prilikom reklamiranja smješe koja se stavlja na tržište i koja je klasifikovana kao opasna ne navede klasu opasnosti sa etikete (član 65 stav 2).
- Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 4.000 eura.
- Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 12.000 eura.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 72

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o hemikalijama ("Službeni list CG", broj 18/12).

Obaveze od dana pristupanja Evropskoj uniji

Član 73

Od dana pristupanja Evropskoj uniji:

- 1) zahtjev za upis supstanci u Listu usklađene klasifikacije i označavanja supstance i Listu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost podnosiće se Evropskoj agenciji za hemikalije;
- 2) zahtjev za upis u registar hemikalija podnosiće se Evropskoj agenciji za hemikalije;
- 3) Ministarstvo će Evropskoj komisiji dostavljati izvještaj iz člana 60 ovog zakona.

Prestanak važenja

Član 74

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o hemikalijama ("Službeni list CG", broj 18/12).

Stupanje na snagu

Član 75

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 27-8/17-1/5

EPA 211 XXVI

Podgorica, 26. jula 2017. godine

Skupština Crne Gore 26. saziva

Predsjednik,

Ivan Brajović, s.r.